

NRL pro komunální hluk pro ČRo Leonardo

Živý vstup v pořadu Monitor dne 25. 1. 2011

- jak jsou vůbec (obecně) stanoveny a podle čeho hlukové limity v ČR? (liší se to od jiných zemí EU - nebo na to jsou jednotná pravidla)?

- Současná vzrušená debata ohledně tzv. zvýšení hygienických limitů hluku je především důsledkem nepochopení významu pojmu „hygienický limit“
- Měli bychom vědět, že hygienické limity obecně nejsou čistě vědeckou záležitostí. Kritické limity škodlivých faktorů životního prostředí včetně hluku nemohou být odvozeny pouze na základě vědeckých výsledků. Zjednodušeně lze říci, že rozhodování o limitu v rámci politického normativního procesu jen zčásti vychází z vědeckých podkladů (jakými jsou například doporučení WHO), ale bere v úvahu i ekonomická omezení a sladění konkurujících si zájmů ve společnosti. Všichni chceme ticho a všichni chceme jezdit autem. Stručně řečeno, jde o určitý společenský kompromis ohledně akceptování přijatelných rizik a možností společnosti.
- Hygienické limity hluku jsou u nás stanoveny nařízením vlády č.148/2006 Sb. o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací.

Jak to vypadá v Evropě?

- Systémy ochrany před hlukem v evropských zemích jsou decentralizované a liší se podle zdroje hluku a prostředí. Legislativa i systém jejího uplatňování se v různých zemích výrazně liší. Přitom, není rozhodující hodnota limitu, ale jeho postavení v systému protihlukových opatření. V zemích západní Evropy slouží hodnoty limitů hluku z dopravy **ve venkovním prostoru** pouze jako doporučené, směrné, hodnoty, např. pro účely územního plánování. Nejsou tedy právně závazné a vymahatelné jako u nás.
- EU ani neuvažuje stanovit nějaký jednotný systém závazných hlukových limitů právě proto, že podmínky i společenské požadavky jsou v jednotlivých zemích velmi různé, např. zcela jiné jsou představy o přijatelném hlukovém klimatu v jižních a jiné v severních zemích Evropy.

- liší se hlukové limity podle místa? (a jak jsou tato místa specifikována? - silnice, železnice, centra měst, národní parky atd...
  - jak podrobné jsou hlukové limity (např. vnitřní části budov)

- Hlukové limity jsou v zásadě stanoveny jednak pro pracovní prostředí a jednak pro prostředí komunální.
- V komunálním prostředí jsou stanoveny zvlášť pro vnitřní prostory a zvlášť pro venkovní prostory obytných objektů, staveb pro zdravotní, sociální a školské účely, a to vždy pro denní a noční dobu, resp. pro dobu používání, např. v ordinacích
- Ve vnitřních prostorech se vztahují především k obytným místnostem, nemocničním pokojům apod.
- Ve venkovním prostoru uvedených staveb jsou hygienické limity hluku stanoveny vždy pro jednotlivé typy zdrojů hluku:
  - Silnice
  - Železnice
  - Letecký provoz
  - Stacionární zdroje hluku (stroje a zařízení apod.)
- Zvýšenou ochranu venkovního prostoru požívají pouze areály nemocnic, jejich lůžkových částí

- a které se vlastně mění a proč?

- Ke změně dochází prakticky pouze u hygienických limitů hluku **z pozemní dopravy** a to jen ve venkovním prostoru. Limity pro vnitřní prostor zůstávají beze změny!
A proč se navrhuje změna?
- Ukazuje se, že hlukové limity pro pozemní dopravu ve venkovním prostoru, které byly jednostranně sníženy v roce 2000 z hodnot platných od roku 1977, jsou nerealistické. Jejich zpřísnění tehdy mělo vést ke snížení hlukové zátěže v okolí pozemních komunikací, to se ale, bohužel, nenaplnilo. Důvod- nárůst dopravy a stálá platnost fyzikálních zákonů. Přísný limit vedl pouze k inflaci výjimek, jen v Praze jich loni bylo kolem 222. V návrhu se tedy vrátíme k hodnotám, které u nás platily přes 20 let.
- V této situaci MZ zvážilo na základě všech dostupných informací a možností míru zdravotních rizik expozice hluku z dopravy, kterou by bylo ještě možné akceptovat. Tedy, „vykolíkovovalo“ prostor, kde se z hlediska zdravotního lze pohybovat. Uvažované změny nevybočují z intervalu hodnot používaných v zemích EU.

- jak se hlukové limity vypočítávají ? podle čeho? jak se kombinují zdravotní rizika a socioekonomická situace? (resp. jsou ještě nějaké další parametry?)

- Limity se nevypočítávají, ale stanovují. Základní kritérium je vždy otázka zdravotního rizika. Avšak pojem rizika je relativní, určité riziko existuje i při velmi nízkých hladinách hluku. Se vzrůstající hlučností samozřejmě riziko stoupá, ale v uvažovaném intervalu je stále ještě velmi malé. Je mnohem větší pravděpodobnost, že onemocníte infarktem myokardu v důsledku nesprávného životního stylu, než z expozice hluku.
- Při zvažování určitého zdravotního rizika je pak na řadě otázka, zda jsme vůbec, z hlediska fyzikálních zákonů, a dále technicky a zejména ekonomicky zvolenou míru rizika zajistit.
- Jednoduchý příklad: pokud bychom měli zajistit hodnoty stávajících limitů pro hlavní městské komunikace, musela by být na řadě z nich intenzita dopravy snížena na polovinu (pokles o 3 dB) a někdy i na čtvrtinu (pokles o 6dB). A teď přijde otázka na to, zda jsme tohoto požadavku schopni, ale také ochotni, dosáhnout. MZ může alibisticky trvat na stávajících limitech a řešení přesunout na orgány zodpovědné za správu území a dopravu. Na otázku, jaké jsou jejich možnosti, si snad odpoví každý posluchač sám. Navíc by si měl položit otázku: Jsem já sám ochoten omezit své jízdy třeba na polovinu? Ta odpověď by mě velmi zajímala.

- a ještě doporučení WHO -jsou jen doporučením nebo je tu něco, co nás omezuje (?) - jaká je horní hranice?

- WHO sama považuje své publikované limity za doporučené cílové hodnoty, jejichž dosažení může být dlouhodobým procesem závislým na možnostech a zvyklostech té které země. Hodnotu $L_{Aeq,8h} = 55$ dB pro noc stanoví jako první prozatímní cílovou hodnotu, kterou by měly jednotlivé země dosáhnout. Tato hodnota je ve stávajícím návrhu plně respektována.
- Hodnota 60 dB pro noční dobu ve venkovním prostoru, která vzbudila velký rozruch, je určena výhradně pro velice výjimečné situace, bylo by možné jí použít až po realizaci všech dostupných protihlukových opatření a při splnění řady podmínek. Např. půjde o posouzení orientace bytu.

- na závěr: jak se s Vaším doporučením (?) dále pracuje - nebo vytváříte tzv. normu?

- Naše pracoviště shromáždilo odborné podklady, z nichž pak vzešly alternativní návrhy, které byly diskutovány. Výsledný návrh byl následně právníky legislativně zformulován, dále pak návrh prochází resortním a meziresortním připomínkovým řízením. Konečná rozhodnutí jsou politická a jsou v kompetenci vlády.